

Gij zijt Petrus en op deze steenrots zal ik mijn kerk bouwen

De officiële liturgische kalender schuift mij vandaag deze weerbarstige tekst onder de neus. Er is hier wel sprake van een rots, maar de hele tekst ligt bij het zuivere verstaan van het Evangelie als een steen des aanstoots, als een weerbarstig rotsblok in de weg.

De kerk van Rome hanteert deze tekst als onweerlegbaar argument voor het pauselijk primaat, zodat de Paus in Geneve kan zeggen: Ik ben Petrus.

De kerk van het Oosten en de reformatie wijzen deze uitleg resoluut af.

De weg naar de eenheid der kerken wordt nergens zo door geblokkeerd als door deze rotsblok. Je bent geneigd er als predikant omheen te lopen en de tekst de laten voor wat zij is.

Maar zo'n moeilijke schriftlezing is toch ook een uitdaging, niet om die rotsblok op te ruimen - dat laat ik aan anderen over -, maar om de boodschap van het evangelie te verstaan.

Weinig teksten zijn zo bekend en ook zo misbruikt als deze.

De talloze grappen over Petrus aan de hemelpoort, als een soort portier van een exclusieve nachtclub, die uitmaakt wie er wel en wie er niet in mag, al die oubollige grappen gaan terug op deze tekst.

Het is nog het minst gevaarlijke misbruik van dit stuk.

Maar de loodzware ernst, waarmee de huidige structuur van de kerk van Rome er mee wordt gesanctioneerd en tot onveranderlijke goddelijk gegeven wordt geproklameerd, roept veel ernstiger vragen op, en niet enkel bij de reformatie, maar zelfs ook in eigen kring.

Ik wil bewust van elke apologetica afzien, geen primaat verdedigen of bestrijden. Ook dan nog blijven er genoeg vragen en onduidelijkheden over.

Het merkwaardige van zo'n evangelie-verhaal blijft altijd dat het geschreven werd vanuit een opstandingservaring, dus toen Pasen al voorbij was. Dat pas later gerijpte geloofsovertuigingen teruggeprojekteerd worden naar de periode vóór Pasen, dus in de dagelijkse omgang van Jesus met de zijnen, in de dagen van zijn vlees.

Volgens deze tekst stelt Jesus aan zijn leerlingen een vraag, maar nog afgezien ervan of hij in feite hun ooit zo'n vraag heeft voorgelegd, hij was voor hen een vraag.

Jesus' hele optreden heeft de mensen verwonderd, grenzeloos verbaasd.

In hetzelfde evangelie wordt verteld dat toen hij de wind en de zee door een enkel woord tot zwijgen had gebracht, de mensen zich afvroegen: Wat is dat toch voor iemand, dat zelfs de wind en de zee Hem gehoorzamen?

Ook de leerlingen, die twaalf om hem heen, hebben zich die vraag gesteld en nog steeds stellen serieuze gelovigen zich die vraag.

Misschien mag je zelfs zeggen, dat als je je deze vraag niet stelt, je ook niet serieus geloofd.

Bij een opiniepeiling in Frankrijk bleek 94% van de franse katholieken - 10 miljoen waarvan minder dan de helft nog ooit naar de kerk gaat, nog van mening dat Jesus de zoon van God is. Dat was voor hen kennelijk geen vraag.

Maar hier in Nederland, waar een veel groter percentage meeleeft met geloof en kerk bleek het percentage van mensen voor wie Jesus van Nazareth wel een vraag is veel hoger.

De meeste mensen stellen hem op één lijn met de grote religieuze vernieuwers in de wereldgeschiedenis, met Elia, Jeremia, Boeddha, Confucius of Moahammad.

maar geen van hen was in die mate een vraag voor zijn tijdgenoten en voor ons als de man van Nazareth.

Hij heeft nooit helemaal gepast in de bestaande kaders of titels, die men deze mensen gaf: leraar, profeet, meester, Rabbi, goeroe, Gods man.

Ook voor zijn naaste vrienden bleef hij tot zijn laatste ademzucht een vraagteken.

Pas na zijn dood, toen zij ervaren hadden dat hij nog meer leefde na zijn dood dan ervoor, hebben zij plotseling met onverwoestbare zekerheid geweten: Hij is het. Vlees en bloed zullen daar nooit mee klaarkomen, maar toen hun ogen opengingen

na de opstanding wisten zij het ineens: Hij is de mens die komen moet. Wij lijken allemaal een beetje op die eerste hippie, de oude Diogenes, die op klaarlichte dag in Athene rondliep met een lampje en aan de voorbijgangers zei: ik zoek een mens.

Diep in onszelf leeft er een hoop ooit die mens te ontmoeten die aan al onze verwachtingen beantwoordt. Wij hebben hem nooit gevonden, ook niet in de liefde, nooit heeft iemand op deze wereld al onze verwachtingen vervuld.

We rekenen er ook niet meer op, misschien hopen we nog wel.

Het antwoord van Petrus, dat door alle stadia van ongeloof en twijfel is heengegaan, luidt uiteindelijk: Jij bent de Christus. Jij bent die mens waarnaar wij allen hebben uitgekeken zonder hem ooit te vinden. Je hebt ons nooit teleurgesteld of het zou moeten zijn vanwege onze te kleine, te enge verwachtingen. Op jou valt niets aan te merken, niemand kan je van zonde overtuigen. In jou is de hele onvertekende menselijkheid aanwezig. Vlees en bloed hebben zich vaak aan je geergerd. Ik Simon, heb je van de dood willen afhouden en je hebt er mij Satan om genoemd, verleider, bedrieger. Je hebt niet altijd gedaan wat wij van je verwachtten, je bent niet op onze kleinburgerlijke verlangers ingegaan. Je hebt ons nooit de gemakkelijke weg gewezen, je hebt nooit compromissen gesloten of de kool en de geit gespaard. Je woord was waar en oprecht. Je hebt jezelf nooit gezocht, je bent niet voor de dood teruggeschrokken, je hebt geheel geleefd voor ons, nooit iets voor jezelf geëist.

Zo belangeloos, zo niets eisend - we hebben het pas laat ontdekt - kan alleen een mens zijn die de volstrekte belangeloosheid van God bezit.

Daarom lijk je als geen ander op Hem, op die God die wij aanbidden. Daarom ben jij Zijn geschenk aan ons, daarom ben jij Zijn zoon.

Dat alles versta ik uit dat antwoord van Simon. Hij spreekt hier niet uit vlees en bloed, maar ook niet voor eigen rekening: ik voor mij vind dat..... Hij spreekt namens de anderen, namens de 12, die Hem allen hebben gezien en ontmoet na zijn dood. Jij bent de Christus, de zoon van de levende God.

En nu het wederwoord van Jesus, een antwoord op een ander niveau. Petrus zegt en getuigt van wat is en was, een erkenning achteraf van wat Jesus van meetafaan was zonder dat zij het wisten.

Jesus zegt niet wat Simon altijd was, maar wat hij zal zijn, een profetie, een belofte, die een toekomst opent.

Gezegend jij, Simon zoon van Jona om dat licht van God dat in je doorgebroken is. Weet je wat jij bent: een rots. Was Simon een geboren leider, meer dan de anderen. Ik weet het niet. Het evangelie schuift hem naar voren met al zijn zwakheden, zijn wankel evenwicht. Hij is meer woordvoerder, dan man van de daad. Maar zonder dat getuigenis uit zijn mond zou ons geloof gebaseerd zijn enkel op de vraag, Jesus als onbeantwoorde vraag aan ons allen.

Nu is er tenminste een, zijn er 12, die zekerheid hebben, die de vraag konden beantwoorden dank zij hun paaservaringen. Op hun getuigenis is ons geloof gebouwd.

Samen zijn wij die kerk, dat levende bouwwerk, waarbinnen die boodschap wordt doorgegeven van geslacht en hoe weinig soliede dat geloof van ieder onzer individueel ook moge zijn, het staat op de onwankelbare bodem van de Paasgetuigen. Grote stormen heeft de kerk doorstaan; het huis op de rots, ernstiger dan die van vandaag. Het begon al tijdens het leven van Petrus, de man met de sleutels, die de poorten van dat huis voor de heidenen openzette. Dat leek voor de leerlingen uit het jodendom het begin van het einde. De heidenen kwamen binnen, overspoelden de joden. De Kerk wankelde niet, kreeg nieuwe impulsen.

Nooit mag de kerk denken: ik hoef niet te veranderen, ik ben eeuwig, ik ben op rotsbodem gebouwd. Het is juist andersom: de kerk kan zich veranderingen veroorloven, zich aanpassen omdat ze zeker weet dat ze op een rots staat en de poorten van de dood haar niet uit haar voegen zullen rukken.

Petrus opent voor die kerk een toekomst naar de wereld toe. Daar zal zij getuigen moeten van het komende Godsrijk, het overal aanwijzen waar het zich aandient, alles terugwijzen en afwijzen wat dat koninkrijk van God in de weg staat. Want wij zijn tegelijk een vragende en een belijdende kerk, een kerk die Gods toekomst voor ogen houdt, recht en gerechtigheid ook in een technokratische wereld voor armen en onderdrukten. Misschien wordt het voor ieder van ons ooit nog eens Pasen, wordt ook onze vraag een zekerheid: Jij bent de Christus, de zoon van de levende God.